

SZARVAS ÉS VIDÉKE

TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
Beliczoy-ut 9. heva a lap szerkesztési részét illető közlemények
küldendők.
Nyilttérben egy sor közlési díja 50 fillér.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

Felolvas szerkesztő:
Dr. Sámuel Victor.

KIADÓHIVATAL:
Beliczoy-ut 9. számú ház, hova az előfizetési és a hirdetés
pénzek küldendők.
Előfizetési díj: Egész évre 8 K. Fél évre 4 K.
Nyegyed évre 2 K. Egyes szám ára: 20 fillér.

Jegyzés.

Szarvasra senki se fogja rá, hogy gyárváros. Még az se, ki történetesen szemlélője volt Majesz Lázár egykori kefégyárának, vagy az indigógyár romantikus fekvésű romjainak. Szarvasnak ugyanis már végzete, hogy a gyárból legfeljebb a rom marad meg, vagy a gyárnak a terve. Például a gombgyáré. Ez utóbbit ugyan nem sajnáljuk, hogy tervében kihuny, mivelhogy igen sokat kívánt az a német a nemes községtől, aki fel akarta építtetni. Aztán meg gombház! De sajnáljuk azoknak a gyáraknak a fel nem építését, mik csakugyan itt lettek volna legalkalmasabban létesíthetők, de létesítésük senkinek se jutott eszébe. Meg van Szarvasnak minden kelléke ahhoz, hogy gyárváros lehessen belőle. Pompás a fekvése, kitűnő a talaja, vasúti és vízi utai is megfelelők. De bizony ezek dacára hiába kínálkozunk fel akármelyik németnek, talliánnak vagy ángliusnak, csak nem jön hozzánk gyárat építeni. Miért? Ösztön-

szertüleg irtózik a nagyiparos az olyan helységtől, ahol a kisipar is napról napra haldoklik.

*

A szarvasi kultúra dicsőségére módunkban áll megint tanbetyársággal büszkélkedni. Az eset hőse egy szarvasi néptanár. A kora sötét középkor. T. i. világnézletének kora. De éveinek száma tekintetében is középkorát éli, olyan negyvenes ember. Tehát józan higgadsággal kellene hivatását betöltenie. Az ő kezében van letéve parányi, félénk gyermeklányok lelkének, zsendülő gondolkodásának ápoló fejlesztése. Erős keze van a néptanár urnak, kegyetlenül erős keze. Ugy megérzi az a csöppnyi, beszélni is alig tudó teremtés, hogy a fájdalom még a gyűgyögő szavát is elnémitja. A néptanár ur negyven esztendő alatt képtelen volt a műveltségnek egy atomját megtanulni, de el kívánja, hogy az olvasás mesterségét egy hat éves leánygyermek három hét alatt elsajátítsa. Mert, ha nem, lesujt az erős kéz. És a néptanár ur a nevelési rendszere ellen tiltakozó szülőnek szóról-szóra ezt válaszolta:

„Nekem szabad a gyerekeket pofozni!“ És verte a mellét nagy hivalkodva. Gyönyörű szabadalom! Tán a tanfelügyelőtől kapott a jeles tanférfi rá patentot? Nem?! Se baj. Kísérleje csak meg utólag azt a patentot megszerezni!

Patronage.

A jövő 1910 év január hó 1-én tudvalevőleg életbe lépnek az 1908. évi XXXVI t. cz.-nek a fiatalok büntetésekre vonatkozó rendelkezései.

Olvasóinkat érdekelni fogja az, hogy a büntető igazságszolgáltatás ezzel a törvénnyel a 12—18 életévök között levő büntetésekre nézve nem a megtorló hatalmat jelenti többé, mert a törvény e büntetésekkel szemben irányadó elvé teszi, úgy a mint ez már a nyugati államokban, Angliában és Amerikában is törvénybe iktatott, — hogy rajtuk a büntetést nem megtorolni, hanem őket javítani, nevelni, erkölcsileg átalakítani és tisztességes munkához szoktatás által a társadalom hasznos tagjává, tényezőjévé tenni kell. —

TÁRCA.

Messze.

Csak messze szép az ormok füstje;
Közletről rög a hold ezüstje.
Az én szeretőm a csudás távol.
Gyémántfonalas, delejes fátyol
A messzi távol.

A vágyak álma kacag felém
Tul a szemhatár bus börtönén;
Az ígért föld tüzös mesgyéje
Izzik ott benn a távol ködébe,
Hívó ködébe.

Mesél a messze, És hallgatom.
„Pirosra gyul' itt a lilium;
Fehér a bünöm, üdv a halálom,
Az élet erre virágos álom,
Jör! jöttöd várom“.

Mosél a messze. És hallgatom.
„Az ajkad biborra csokolom;

Szilaj szerelem, zsongító mámor,
Sehol egy könnycsepp, csak derűzapor!
Lásd, ez a távol!“

Ez a távol, az én kedvesem!
S a borus közel a hitvesem,
A fáradt, a bús, a gyászszál tele...
De sirni oly jó, oly édes vele!
Egyedül vele...
Aliquis.

Röt lovag és két hitvese.

Már megint sziklavárakban laktak mohos szakállal, öblös kupákkal, amugy boristenesen, páncélbordákkal, felvonóhidasan, láncos-lobogósan az urak, az épek s a földön mélyen lenn, alatt a nyomorultak, a roncok, a bénák, az idült szemlobban megvakult aviatikusok, a tört csigolyás chaffeurök s a századik jubiláris orvoskongresszuson felpuffant bacillusos lombik örökéletű nyavalyásai. Ime! ez lett az eredmény! A haladás sebessége felfalta magamagát. Jött az eszmék tespedése, ez a buta

reakció, a teljes visszaesés, a maga csöknyös stabilitásával, csömörös unalmával, jólakottságtól pukkadózó blazirtságával. A lusta mindennel beteltség száraz gunnyal rávigyorgott a problémákra, ezekre a régi kor lázas, beteges képzeleteire, amelyek a belső égés processusát szertelen tulságig felcsigázva elégették a tudósok idegeit, ezeket a nagyszerűen tűz-érzékeny, kitűnően lobogó selyemszálakat, a melyeket a diadalmas ész hatalma beakart fűzni a mindentudás tü-fokába, hogy a csillogó, ragyogó tü-fokon keresztül hajtsa azután a korlátolt-ság kicsi szerepü, alantás ördögöt!

S az élet-józsanságra való ráeszmélésnek nevezhető ideg-zsongultság eme védő gátja, habár meg is törte a mult izgalmak hullámveréseit, de két helyen még mindig szivárgott, csurgott, csepegett. Ez a két hely az alkohol volt és a nő.

De mennyire más szerepkörrel jelenik meg a bor, mint régen. Nem cél gavaléros züllésre, gálánstombolásra, nem finánciális ösforrás, nem vegyi kísérletek kedvderítő produktuma, nem az osztálykülönbségnek megfelelő differenciálódás a burcsák, a löre s a tüzes Rajna gyöngye s a vöslai vagy

Ehez képest a büntető törvény büntetési rendszere a 12—18 életévük között levő büntetésekre nézve hatályon kívül helyeztetett a velők szemben következőképen fognak eljárni. — Legsúlyosabb esetekben fogház vagy államfogház büntetésre fognak ítélni, melyet külön e célra berendezett fogházakban hajtanak végre.

Az esetek többségében pedig épen a nevelésben s az erkölcsi átalakításban megjelölt célhoz képest és a tettes egyéniségéhez mérten a bíróság dorgálást

próbabocsátást vagy

javitó nevelést fog elrendelni. A dorgálás miben létét maga az elnevezés adja. — A próbára bocsátásnál a bíró a bűncselekmény következménye gyanánt kimondja, hogy a fiatalok büntetést egy évi próbaidőre szabadon hagyja. Ha ez idő alatt a tettes újabb bűncselekményt nem követ el s egyébként is jóviseletet tanúsít, akkor az eljárást megszüntetik ellene; újabb bűncselekmény, iszákos, erkölcstelen életmód stb. esetén azonban javító nevelése fog elrendeltetni. — Javitó nevelés esetén a fiatalok eddigi környezetéből teljesen kiszakítatik s állami intézetben vagy az igazságügyminiszter által erre alkalmasnak kijelölt más intézetben helyeztetik el. — Ha itt egy évig kifogástalanul viseli magát, úgy hogy megjavultnak látszik, az esetben az intézetből 2 évre kísérletileg kihelyezik. A kísérleti 2 év kifogástalan elteltével a szabadonbocsátás véglegessé lesz. — Ellenkező esetben az igazságügyminiszter elrendelheti a kísérletileg kihelyezettnek az intézetbe való visszaszállítását.

Az ilyen reformakciónak magával

kellett hoznia a patronage megteremtését, a melyre az egész fiatalokura vonatkozó törvény támaszkodik. — A patronage nem egyéb mint olyan társadalmi tevékenység, melynek célja a társadalom elhagyatott, gyenge, támaszra szoruló és egyuttal erkölcsi veszedelemben levő, tudni illik a züllés vagy a bűncselekmények útján járó tagjának oltalomba vétele. — Ennek a munkának a főismérvei: atyai, pártfogói gondoskodás, könyörületes, felebaráti oltalom, önzetlen, jótékony szeretett, az egyuttal a pártfogásba vetteknek állandó becsületes munkára szorítása. — Ezt nevezük általában patronage vagy pártfogó tevékenységnek, melynek azonban kiváló fontosságú része a fiatalok büntetésekre vonatkozó törvénnyel kapcsolatos gyermekvédelem.

A pártfogó tevékenységnek első feladata tehát ehez képest a fogházból, börtönből, vagy fegyházból kiszabadult büntetetteknek munkaalkalmat biztosítani, hogy ekként existenciális feltételeinek megteremtésével nyomorba és ezzel együtt újabb bűnbe jutni ne engedjük. — A pártfogó tevékenység fontosabb részének a gyermekvédelemnek nevezetesebb feladatai a következők.

A bűnvádi eljárás alá nem vonható 12 éven aluli gyermeknek, ha eddigi környezetében physikal erkölcsi züllésnek van kitéve, — a pártfogó új környezetet eszközöl esetleg öt gyermekmenhelyben helyeztetik el. — Azután a pártfogó a bíró segítségére siet. — Mert ahhoz, hogy megítélhető legyen: vajon valamelyik fiatalok büntetéssel szemben a dorgálás, a próbára bocsátás vagy a javító nevelés fog-e célra vezetni, esetleg ellene fogház, vagy államfogházbüntetést kell-e kiszabni,

ismernie kell a bírónak a fiatalok egyéniséget, jellemét, családi viszonyait, erkölcs körülményeit. — Mindezeknek a felkutatása és a bíróval való megismertetése, továbbá a fiatalok a próbára bocsátás ideje alatt tanúsított magaviselete tekintetében való figyelemmel kísérése, erkölcsi támogatása; ugyanezeknek a kísérletileg kihelyezettekkel szemben való gyakorlása: fogják a pártfogó feladatát képezni. — Majd arról is gondoskodnia szükséges, hogy a javító nevelés, vagy a fogház illetve államfogház kitöltése után szabaduló fiatalok keilő munkaalkalmat kapjanak s ekként megélhetésök, valamint erkölcsi gyarapodásuk eredménye biztosítható legyen.

Mindehez tetmészetesen a társadalom minden rétegének munkássága szükséges. — Közre kell működniök a munkaadóknak, a kik jóindulattal fogadják szolgálatukba a megtévedt, de jó ultra tért munkás kezét.

A mentés munkáját hivatásszerűen fogják gyakorolni a tanítók, lelkészek, akikre különösen kint a falvakban lesz nagy szükség. — Községi jegyzők általában a közigazgatási tisztviselők szintén hivatottak, hogy buzgó munkásai legyenek a reformakciónak, s abban az ügyvédek s a jogász elem az előbbieknél nem kisebb részt fognak venni. — A női jószívűség, a nők érzelmeikkel telített lelkivilága bizonyosan különös előszeretettel fog segítségére sietni az erkölcsileg szegénynek.

Az eme célokat szolgáló egyesületnek Gyulán és Békésmegyében való megalakulását a belügyi és igazságügyi kormányzat melegen óhajtja s reméljük, hogy Gyula és Békésmegye társadalmá a hívó szóra örömmel fog egyesülni a

a tokaji között. Csak bor és bor. Eszköz. Orvosság. Testi és lelki szükséglet. A végleges pangás utolsó kerékkötője.

És a nőnek, a hódító asszonyi nőnek, hogy összezsugorodott dicsőséges és nevetéses birodalma. A probléma óriások lobogó világának utolsó romja, végvára, valami vérszegény düledék problema, amelyet még nem tudtak bevenni s amely még mindig izgat, valami vékony tüzpatak a megjegesedő erek medrében. És csak anya, asszony, pusztán anya és semmi más. Háztartásbeli. Nem kupsa, a szépség királynéja, tündéri absztrakció, az eszmények eszménye, földre szállt mennyei világ-gyönyörűség, hanem csak tárgy, a szájalom motivuma a kastélyos, öblös kupás, morzsoló tenyerű sziklai manók abszinttől remegő markában.

Ilyen volt Röt lovag felesége is, akit a troubadurok, ha még mindig zengenének, az ártatlanság liliomának, a szerénység ibolyájának, a szelidség galambjának nevezének. Ilyen volt Röt lovag felesége, aki férjét minden reggel pofonütötte. Elzümögnek, hogy tavaszi reggeleken hulló illatos harmattal öntözi bársonyos orcáját, ezt a leggyönyörűsebb virágos kertet, mert

csak így pompázhatnak arcának szende rózsái, a rózsaszínűek, a legszebbek, a halványak. Ilyen volt Röt lovag felesége, aki urát minden délben pofonütötte. Elpengetnek, hogy piciny kacsói, azok a Chopin-verő ujjacskák, azok a hajnali fényben derengő manicürös körnök az istenek csodái a gondbarázdás férfi homlok simogatására, a gondfelhők elűzésére. Ilyen volt Röt lovag hitvesének kezeckéje, melylyel férjét minden délután pofonütötte. Elsuttognák, hogy ringó, mint a virágszál, karcsu, mint a pálma. Igen, vékony volt, karesu, törékeny, halvány, gyöngö Röt lovag hitvese.

S Röt lovag, a bozontos medve, az öblös kupák, az akós pintek pogány, kegyetlen fejedelme, a durva, a röt kócszakal maszatos lovagja, a kócos szakálnak, mely vörhenyes csatokban csüngött pőrén lihegő mellére s betakarta, elborította, mint valami szennyes tüzvész és világított vészjólón, balsejtelmesen, utálatosan, mint csomó tűzhasu béka, Röt lovag, ez a brutális óriás, ez a dörgő torku basszuffó, ez a mindig részeg abszintes hordó mindig mélyebben és mélyebben ásta be csatós fejét a kongó kupák borleves gyomrába, ha moglatta hit-

vesét. S Röt lovag hitvese, az ártatlanság lilioma, a szelidség galambja, a gyöngö, sápadt, kicsi nő kivájta a súlyos főt az öblös kupából és megpofozta jobbról, megpofozta balról. Felpofozta kora hajnalon, mikor hulló harmattal öntözte bársony orcáját, felpofozta reggel, mikor a komornák felöltöztették habos pongyolába, felpofozta délelőttöként, mikor ájtatosságra kondult a várkapolna harangja, felpofozta délben, amikor kezébe fogta a leveses kanalat, felpofozta délután, amikor a parkban sétálgattak s Röt lovag virágot szedett neki, felpofozta este, mikor nyugodni tértek s felpofozta éjszaka, ha felébredt rózsás álmából. S Röt lovag csak türt, csak mosolygott. Megesókolta hitvesének piciny kacsóit s odanyújtotta lomha bajuszának lecsüngő végét. S Röt lovag hitvese, a gyöngö kicsinyke nő, belekapaszkodott a kócos szálakba, felmászott röt mellére, hogy elérhesse vörhenyes arcát. És felpofozta jobbról, felpofozta balról.

Mikor vasárnap délelőttöként lementek a falusi templomba s elvonultak a sorfalat álló, a földön alant, mélyen lenn lakó nyomorulták, bérák, türt csigolyás schaffcu-

magasztos munkában, mely fajszeretettől áthatva a magyar nép következő generációjának jövőjét alapozza meg.

Dr. Konrád Ernő
kir. ügyész.

Szélhámos lapkiadó.

Olvasóink élénk emlékezetében lehet még, az a pár hónappal ezelőtt megjelent hangzatos felhívás, mely piros betűkkel nyomtatott plakátokon hirdette, hogy Szarvason „Szarvasi Hír” címmel egy új lap jelenik meg, kiméltlenül ostorozván minden gazdaságot, mely a vármegye közéletében előfordul.

Ennek a lapnak, valamint mellékletének, a „Dongó”-nak tulajdonosa felelős szerkesztője stb. Staffel János volt, aki mint nyomdász kezdte pályafutását s ma mint áhirlapíró — úgy látszik ezek gombamódra szaporodnak — és kauciószédelő a nagyváradi ügyészség börtönében van letartóztatva.

A „Szarvasi Hír” és „Dongó” c. élelapon csakhamar megszűnt lenni, ekkor Staffel János a nyomdájára egyrészt eladta Szarvasról megszökött s székhelyét Nagyváradra tette át.

Ott „Lőcs” címen egy élelapot adott ki s mint a lap kiadóivatali főnöke, többrendbeli kauciószédést követelt el.

A szélhámos áhirlapíró ellen a károsultak feljelentést tettek, amelynek alapján a nagyváradi rendőrkapitányság csütörtökön este 9 órakor letartóztatta Staffel Jánost, aki mint a Lőcs című zugélelap szerkesztője, több óvadéksikkasztást követelt el. A letartóztatott ellen pénteken ismét két feljelentés érkezett a rendőrséghez, aki

már Staffel lakásán házkutatást is tartott s ott összes iratait lefoglalta.

Azok között egy igen érdekes okmány is akadt, mely arról tanuskodik, mennyire szíven viselte a kiadóvá avanszált szélhámos alkalmazottjának sorsát. Ez az okmány egy szerződés, amelynek értelmében Staffeltől komenciót kap a szolgálatába szegődött szerkesztő.

Igen érdekesek a szerződés pontjai. Egyik szerint Staffel János köteles a szükséges ruházati cikkeket, úgy mint: öltönyt, cipőt, kalapot és fehérneműt természetben beszerezni és a szerkesztő rendelkezésére bocsátani. Köteles továbbá hetenként 7 koronát fizetni szerkesztőjének. Ellenérték gyanánt a szerkesztő följánlja Staffelnek összes szellemi képességeit. A rendőrség különben még folytatja a tanuk kihallgatását az óvadéksikkasztások ügyében. Kihallgatta többek között Staffelnek sajnálatraméltó feleségét is, aki — vallomása szerint — semmit sem tudott férje szédelgéseiről. Hangoztatja, hogy a becsapottaknak az okozott kárt meg tudja téríteni.

Értesülésünk szerint Szarvasról többen fogják a feljelentők számát szaporítani Staffel ellen, akiket még itt tartózkodása alatt csapott be.

H I R E K.

— **Elhalálozás.** F. hó 19-én reggel váratlanul elhunyt Kóczy Mihály tanító neje, szül. Benczur Mariska. A fiatal asszonyt szívszélhűdés ölte meg. F. hó 20-án délután temették el óriási részvét mellett. Mindössze csak félév óta volt férjénél a megboldogult s temetésén súlyosan beteg édesanyja

nem is vehetett részt. Legyen nyugodt pihenése a korán elhunytak. Béke hamvaira!

— **Iskolai ünnepély.** A helybeli főgimnázium és tanítóképző a reformáció emlékére a főgimnázium tornacsarnokában 1909. október 30-án d. e. 10 órakor iskolai ünnepélyt rendez a következő műsorral: 1. Felvirradt újra ünnepünk. Közzének. 2. Ima Mondja Horváth Olivér, tanítóképző tanár. 3. Te hozzád óh, Uram. Ima Kapi Gyulától. Énekli a főgimn. vegyeskara. 4. A reformáció ünnepére dr. Hegedüs Istvántól. Szavalja Jankó Gergely VIII. o. t. 5. Ünnepi beszéd. Tartja Mendöl Lajos, főgimn. vallásnár. 6. Magyar gályarabok éneke. Énekli a tanítóképző ki- énekkara. 7. Luther. Gyökössy Endrétől. Szavalja Süle Ádám a tanítóképző IV. o. tanulója. 8. Erős vár a mi Istenünk. Közének. Az ünnepély nyilvános.

— **Házasság.** Molnár Jenő szarvasi községi tanító október 23-án házasságot kötött Boros Annával Nagyszébenben.

— **Uránia.** A „Szarvasi Leányegyesület” f. évi okt. 30-án, este 8 órakor, az állami polgári leányiskola tornatermében Uránia előadást tart. Ispánovits Lándor fővárosi tanár, ki ez évben beutazta Lappországot, érdekes előadást tart a velünk rokon nép országáról s számos vetített képben szemlélteti is. Belépődíj 50 fillér. Az érdekes előadásra előre is felhívjuk a t. közönség figyelmét.

— **A vármegyei közigazgatási bizottság** hétfőn, e hó 18-án

rök, idült szentlobban szenvedő aviatikusok előtt, mindenki megsajnálta Rőt lovag hitvesét. Összesugtak, elmesélgették, hogy Rőt lovag veri a feleségét azt a gyöngé, halavány, törékeny virágszálat. Mert Rőt lovag, az a durva óriás mindig részeg. Lám! most is csupa ütődés; véraláfutás, kék és veres folt bozontos arca. Mert mámorában neki vágja fejét a falnak, lozuhan a kövezetre. a padlóra.

S mikor egyszerre csak váratlanul, hirtelen meghalt Rőt lovag hitvese s kiterítették gyöngé, sápadt lilomtestét a dohos cimenteremben, mindenki megátkozta Rőt lovagot, mert ütötte, verte hitvesét s korai időjeletti halálát okozta.

Rőt lovag pedig ezután még mélyebbre temette cafatos, kékes-vörös szinpompájú arcát a hordók mélyébe, hetéig nem beszélt senkivel, bezárkózott a nagy ivóba és sokszor, nagyon sokszor felzokogott bánatos, keserves mámorában.

Egyszer azután kilendült várából, felnyergeltette legszebbik hátsólovát, magamellé vett két csatlós gyermeket s elindult messze idegenbe, leánynezőbe, új asszonyt hozni. Szegény Rőt lovag nem tudott tovább egyedül élni.

S 10 nap múlva visszatért új feleségével. Ha a troubadourok még mindig zenegénok, azt pengotnék Rőt lovag új hibe-

séről, hogy az asszonyi báj tulságosan vaskos kinyomata. Tulerős. Nem poetának való. Lehet, hogy azért végeredményben önmagában harmonikus szépség, de nem annyira filigrant, hogy megtűrje a gyöngé hur.

S valóban Rőt lovag új hitvese erőteljes volt, mint egy swájci dajka, duzzadó emlői megfeszítették a selyem toillettek vézna cérna varrását s hatalmas természetben az erejével inponáló nő parancsoló, tiszteletet követelő bája, lenyűgöző méltósága leverte a kores férfi ellenállását.

S mikor a nászéjszaka fűszeres mámorától előre égő Rőt elvitte új hitvesét, ezt a tul ért, nagy gyümölcsöt, a selymes fészekbe, a nászi szobába s megakartta csókolni az egészség riktó pirjától kicsattanó arcot, Rőt lovag új hitvese lopofozta férjét jobbról, lopofozta balról. Rőt lovag fájdalmasan felszisszent. Valami zavaros, meglepetésszerű butaság meredt ki a szeméből s kemény koponyájában a végzetszerűségnek valami homályos, szomor sejtelmé motoszkált végig. Talán egy könnyesepp is kigördült tágranyilt pupillájából, amint lecsüggesztette kócos, cafatos fejét s valami különös méla, lemondó, megadó melegséggel megcsókolta erőteljes hitvesének tenyeres kezét. Azt hitte egy percre, hogy sorsának sinbolumát csókolta meg: a női kezét, a sujtó, ütő, pofozó női

kezet... Azután megint belemerült az öblös kupákba, az akós pintekbe. Új hitvese pedig, a nagynő, lepofozta reggel, lepofozta délelőtt, lepofozta délelőtt, délután, este, éjszaka, lepofozta, megpofozta, felpofozta mindég.

S mikor vasárnap délelőtt lementek a falusi kegyuri templomba s elvonultak a sorfalat álló, a földön alatt, mélyen lenn lakó nyomorultak, roncsok, bénák, tört csigolyás chaffeurök, idült szemlobban szenvedő aviatikusok, üres agyvelejű tudósok előtt, mindenki megdicsérte s örült Rőt lovag új hitvesének. Összesugtak, elmesélgették, hogy Rőt lovag új hitvese, a nagy, erős nő, bosszút áll a régin, az első hitvesen, a gyöngén, a szerencsétlennen, az áldozaton, akit Rőt lovag az az abszintes barom halálra vert. De ez az új nagyasszony veri Rőt lovagot pofozza, pofozza. Lám! Most is csupa kék-vörös folt bozontos arca. Az erős nő, vaskos tenyerének nyomai! Ugy kell neki!

Mottó. A nő, a gyöngé nem örökre problema marad. A férfi ellenben nyílt titok, mert brutális, mert durva, mert pofozza feleségét, a gyöngé nőt, aki csak a száználom tárgya még Rőt lovag idejében is. És problema, amely mindig izgat

ifj. Reitter Ferencz.

ülést tartott, mely igen csendesen folyt le. Egyedül a vallás- és közoktatástügyi miniszternek az idegen nyelvű iskolák feliratára vonatkozó rendelete végrehajtását tagadták meg, mely megengedi, hogy a magyar feliraton kívül idegen felírást is alkalmazhassanak. E rendeletet, mint a törvény szellemével ellenkezőt, csupán tudomásul vette a bizottság. A tanfelügyelő e határozatot megfeleltette.

— **Kifosztott tanya.** Kondoros község határában van Sziráczy János jómódu gazdaember tanyája: míg családjával együtt Szarvason tartózkodott, ismeretlen tettesek — valószínű, hogy kóbor cigányok — kifosztották, az összes ruhaneműit és ágyneműit elrabolták. A megkárosított gazda feljelentést tett a csendőröknél, akik most keresik a vakmerő betörőket.

— **Tótkomlós magyarosodik.** Tótkomlós községnek, mondhatni, legrosszabb híre van a vármegye tótajku községei között a magyarság szempontjából. Pánszlávizmussal szokták vádolni, amire egyébként okot is szolgáltatott néhány túlekedni szerető ember kellemetlenkedései miatt. Pedig Tótkomlós lakosságában élénk érzék van a magyarosodás iránt. Ha más nem, fényesen bizonyítja az is, hogy a mostani tanév elején megnyílt állami elemi iskolába négyszáznál több tanuló iratkozott be. Tekintettel arra, hogy Tótkomlóson tisztán tótnyelvű felekezeti iskolák is vannak, ez eredmény mindenesetre örvendetesnek mondható. Mikler Sándor kir. tanfelügyelő, látva ezt a fényes eredményt, már felterjesztéssel is fog mihamarabb élni a kultuszminiszterhez az iskola továbbfejlesztése érdekében. A kultuszminiszter bizonyára nem fog elzárkózni a tanfelügyelő kérelme elől, hiszen a tótkomlói állami iskola minél népesebb tétele érdeke a magyarságnak.

— **A munkások segítsége.** Az idej, kétségbeejtően gyöngye termést legfőképpen a legszegényebb néposztály a mezei munkásnép érezte meg. A munkaalkalmak hasonlíthatatlanul kevesebbedtek a múlt évihez képest. Még azok is, akik dolgoztak sokkal kevesebb részjutalékot kaptak, mint máskor. Nem volt termés s a gazdák nem adhattak. Ennélfogva nagy nyomorúságnak néznek elébe a mezei munkások. Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter, akinek humánus gondolkodása és nagy szociális érzéke kétségbevonhatatlan, tőle telhetőleg igyekszik a szegény nép nyomorán enyhíteni. Egyebek közt átiratban kereste meg a kereskedelmi minisztert, hogy a folyamatban levő, nagy tervbe vett állami ut- és egyéb építkezéseknél

nyújtson munkaalkalmakat a mezei munkásoknak. A kereskedelmi miniszter most leiratban kereste meg Békésvármegyét is, hogy a földmivelésügyi miniszter átirata szellemében intézkedjék és alkalmazza az építkezéseknél a mezei munkásokat. Az alispán a miniszteri leiratot fogadatosítás végett áttette az államépítészeti hivatalhoz.

— **A szerelmesek.** B. Kiss Ferencz és Révész Lajosné szerették egymást. Ilyesmi nemcsak másutt, hanem Öcsődön is megesik. B. Kiss Ferencz szegény legény volt ám, még Révész Lajosnének elég gazdag volt a férje. Természetes dolog, hogy a szerelmes asszony igyekezett a legény sirmalmas anyagi helyzetén segíteni. Pénzt nem igen adhatott neki, mert neki sem volt sok. Mégis kifundált valamit. Megengedte a legénynek, hogy míg az ura odajár, lopjon a saját lakásából. Ez aztán asszonyi praktika. A dolog 1908. december 28-án meg is történt. B. Kiss Ferencz elemelt két dunnát és három párnát. Mindannyi tele volt finom ludpihével, amit megvesznek jó áron. A dolog azonban kitudódott és mindketten a törvényszék elé kerültek. Az asszony megbüntetését Révész nem kívánta, B. Kiss azonban lopás büntetéseért 10 hónapi börtönbüntetést kapott.

— **A csavargónő.** Elég fiatal de visszataszító arcú lány állott szerdán a rendőrség előtt. Stefanyik Ilonának hívják. Mikor kedve szotlyan, cselédkedik, legtöbbször csavarog és lopja, ami kezeügyébe akad. Így kedden Dóczy Andrásné lakásába hatolt be, ahonnan több ruhaneműt, párnát és egy pár cipőt ellopott. E tárgyakon csakhamar tuladott és ment tovább. Az állomásnál levő cédulaházából is elemelt egy pár párnát. A tolvaj csavargónő ellen megindította az eljárást a rendőrség.

— **A nemesi felkelés története.** Megirtuk már, hogy Győr vármegye megíratta az 1809-iki nemesi insurrectió történetét. A mindenesetre érdekes történelmi mű megjelenésének elősegítése céljából Győr vármegye megkereste a társtörvényhatóságokat, — közöttük Békésvármegyét is — hogy a munkára fizessenek elő. A törvényhatóságok meglehetősen számosan jelentkeztek, de a mű még most sem jelenhetik meg, mert a szükséges összegből 1000 korona hiányzik. Győr vármegye most ezt az 1000 koronát, ugyszólván össze akarja koldulni a többi vármegyéktől. Kérő levele érkezett Békésvármegyéhez is, mely valószínűleg nem fogja teljesíteni a kérelmet. Mindenesetre különös, hogy egy vármegye, melynek legelső sorban

érdeke és érdeme a történelmi munka megjelenése: megakad a legutolsó 1000 koronán és egy krajcárt sem akar áldozni, hanem kunyorál, mint a koldus. Már csak ezért sem érdemes pártolásra a kérelem. Utóvégre ilyen terv végrehajtásánál egy törvénybátóságuk tudnia kell, hogy mit csinál.

— **Verekedés.** Öcsöd határában az országuton Tóth Gábor és Fekete Nagy István kocsislegények tegnap délután találkoztak. Mind a ketten ittasak voltak s mert mind a kettő szekéren ült, nagy büszkén hajtottak egymás ellen és nem akartak egymásnak kitérni. A szó legszorosabb értelmében tengelyt akasztottak, azután leugráltak a kocsirol, előbb hadakoztak, azután öltre mentek és alaposan eltanúgálták egymást. A nagy zajra és lár-mára az utmenti tanyákból kiszaladtak az emberek és a verekedőket széjjelválasztották, mielőtt azok komolyabb kárt tehetek egymásban. Mind a két legény könnyebb sérülést szenvedett.

— **Vigyázatlan kocsis.** Ily János gyomai lakos ez év február 16. a tanyára igyekezett. A község melletti országuti vasuti átjárónál oly gyorsan és vigyázatlanul hajtott keresztül, hogy Becskereki Sándor vasuti őrt, ki az átjárónál foglalatostkodott, elütötte úgy, hogy sérülése csak 20 napon belül gyógyult. A törvényszék Ilyát gondatlanságból okozott súlyos testisértés vétségeért 3 napi fogházra ítélte. A vádlott felmentésért felebbezett.

— **A szülőik réme.** Nem egy izben irunk lapunkban Tolnai Sándor öcsödi legényről, ki az 1906, 1907 és 1908. években, hogy esztelen mulatozásaira szüleitől, íj Tolnai Ferenc és neje Dezső Juliánától pénzt zsarolhasson, gyilkossággal, lövéssel, gyújtogatással retteggetté folyton. Végre a legjobb szülői szív is megtelik keserőséggel gyermeke iránt, de a hatóság is tudomásul vette Tolnai garázdálkodásait s zsarolás büntetéseért a törvényszék elé került mely hat hónapi börtönrre ítélte volt. Ezt megfeleltette a táblához, mely azonban az ítéletet most szintén jóváhagyta.

Vasuti menetrend.

— Érvényes 1909. okt. 1-től. —

Mezőtur	ind. é.	2:29 n.	12:15 n.	5:40
Szarvas	érk. "	3:15 "	1:03 é.	6:28
Szarvas	ind. "	3:27 "	1:27 "	6:38
Kisszénás	érk. "	4:14 "	2:12 "	7:25
Orosháza	érk. "	5:35 "	3:26 "	8:40
Mezőhegyes	érk. n.	7:55 "	5:40 "	—
Mezőhegyes	ind.	—	9:18	—
Orosháza	ind. é.	5:55 "	11:17 "	6:07
Kisszénás	érk. n.	7:18 "	12:29 "	7:16
Szarvas	érk. "	8:24 "	1:26 "	8:13
Szarvas	ind. "	8:44 "	1:44 "	8:23
Mezőtur	érk. "	9:30 "	2:30 "	9:10

A nappali idő reggeli 6 órától esti 5 óra 59 percig terjed. A számjegyek előtt levő betűk ó. = éjjeli, n. = nappali jelent.

Piaczi árak

1909. október hó 22-én

	frl.	kr
Buza piros prima	13	90
Mercantil buza	13	70
Sárgás buza	00	00
Üszkös buza	13	50
Árpa	6	70
Zab	6	80
Köles	6	60
Csöves tengeri	4	30
Morzsolt tengeri ó	7	30
Luczorna mag prima	00	00
Hizott bértés		43

Nyilt-tér.

E rovntban közöltökről nom vállal felelősséget a szerk.

Nyilatkozat.

Schabatka Mihály, Dr. Salacz Aladár, Dr. Szemző Gyula, Dr. Purjesz János, még néhány a sötétben settenkedő alakkal — minden tisztesség és törvényesség kigúnyolásával — vagyonom maradványaiból kiforgatni törekednek.

A bothoz kellene nyulnom, de tiszta igazam tudatában bizom benne, hogy a törvényesség ulján vehetek rajtuk elégtételt.

Minden tisztességes emberre appealingva, kész vagyok az ügyről teljes felvilágosítást nyújtani, sőt kérem is sziveskedjenek nekem erre alkalmat adni.

Szarvason, 1909. okt. hó 22-én.

*Lusztig Miksa.***HIRDETÉSEK.**

Szarvas község előljáróságától.

12485—1909. ikt. sz.

Értesítés.

Az 1907. évi műszaki helyszínelés nyomán készült új kataszteri munkálatok Szarvas község házánál a kataszteri irodában folyó évi **október hó 27-től november 26-ig terjedő** 30 napon át közszemlére vannak kitéve.

Ezen idő alatt a hivatalos órákban az érdekelt birtokosok a munkálatokat megtekinthetik s a netalán sérelmes felvétel ellen irányuló felszólalásukat a fent kitűzött határidő alatt a községi előljáróságnál benyújthatják, illetve előterjeszthetik.

A terület felvétele ellen beadandó felszólalások föltétlenül műszaki felméréssel, vagyis bármely oklevelés mérnök által felvett vázrajzokkal indokolandók, mert ellenkező esetben figyelembe sem vétetnek.

Szarvas, 1909. évi okt. hó 22-én.

Az előljáróság nevében:

Krsnyák Mihály s. k. Kovács János s. k.
jegyző. bíró.

Egy lakás, három szoba, esetleg kettő, a hozzá tartozó mellékhelyiségekkel

azonnal kiadó. Tudakozódni lehet özvegy **Andrási Jánosné** nál, Gróf Andrási-utca 2 3 144. szám alatt.**Hirdetmény.**

Szarvas község előljárósága közhirre teszi, hogy a „Köröspart“ melletti, — továbbá a „Maczóéri“ és

„Czigányéri herések folyó évi október hó 25 én, (hétfőn) délelőtt 10 órakor a község háza nagytanácstermében nyilvános árveresen legelőnek bérbe fognak adatni; továbbá október 26-án (kedden) délelőtt 10 órakor a Bikazugban gyékény lesz nyilvános árveresen részből eladva, a mikorra a bérbe, illetve venni szándékozók ez uton is meghívjuk.

Szarvas, 1909. évi okt. hó 23-án.

Az előljáróság nevében:

Kollár Lajos, s. k. Kovács János, s. k.
főjegyző bíró.

Tul a Körösön, a mezőtúri határban, 130 kis hold, 1100 négyszögöles föld, 2 lakóház, 3 istálló, egy nagy, több kisebb sertésöl, kukorica magtár, járgányos szénavágó épületével, valamint mindennemű gazdasági eszközökkel együtt, továbbá 26 darab szarvasmarha, takarmány és szalmafélék, elköltözés miatt

örökáron eladó.

Értekezni lehet **özv. Moravcsik Józsefné** tulajdonosnál Szarvason, Juhász-utca 176 szám alatt. Ugyanott egy, esetleg két lakás kiadó. 1—3

Papírvágó, perforirozó és drótvarrógép

használt, de jó karban lévő jutányos áron eladó.

Czim megtudható **Sámuel A.-nál** a „Szarvas és Vidéke“ kiadóhivatalában, Szarvason (Békésvármegye).**Értesítés.**

Elsőrendű cipők kaphatók az **Árpád bazár helyiségében**, hol a legjobb anyagból készítettnek a műizléssel készített modern szabásu cipők.

Angol és francia szakismerettel és rendszerrel dolgozom, miután a Nagy Mélt. Magyar Kir. Kereskedelmi Kormány támogatása révén a **czipészeti technológiáját** jeles eredménnyel elvégeztem.

Tiszta, finom és modern munka az irányelvem!

Ennek alapján kérem a t. közönség kitüntető pártfogását.

Szücs József

cipész-mester.

Legfinomabb selyempfűzők, krémek, gúmpmik!

Asbés, gyökér és parafa bétetek az izzadás megállítására!

Hirdetések

jutányos áron
felvétetnek a
Szarvas és Vidéke
kiadóhivatalában.

Hirdetmény.

Alólirott községi előjáróság ezen-
nel közhírré teszi, hogy az iparosok
és kereskedők összeírása folyó évi
október hó 25-től november hó 2-áig
Jeszenszky Frigyes községi jegyző
irodájában közszemlére van kitéve,
hol is az érdekeltek azt a hivatalos
órák alatt megtekinthetik.

Szarvason, 1909. évi okt. hó 19.

Az előjáróság nevében:

JESZENSZKY, DEMCSÁK,
jegyző. h. bíró.

Özv. Krsnyák Andrásné

házában B e l i c z e y-uton
többféle

lakás és egy üzleti helység

alkalmas mindennek, azonnal
kiadó. 1—5

Gróf Károlyi László Ur Ömeltósága Kiskirálysági uradal-
mához tartozó Terehalom pusztából

492 $\frac{102}{1100}$ legelő terület

1909. év november hó 1-től 1915. október 31-ig terjedő 6 évre,
f. évi október 24-én d. e. 9 órakor, Kiskirályságon az intézői
lakásnál tartandó nyilvános árverésen a leg többet ígérőnek

haszonbérbe lesz adva.

Haszonbérleti és árverési feltételek megtudhatók a Kiskirálysági
urad. intézőségénél, vagy alólirott tisztartói hivatalnál.

2—3 Derekegyházi Uradalmi Tisztartóság.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH H^o

Budapest, Váci-körút 68.

Által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhore-cséplők,
tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek,
szénagyűjtők, boronák, sörvetőgépek, Planet Jr.
kapálók, szecsavágók, répvágók, kukoricza-
morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egytetemes
acél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden
egyéb gazdasági gépek.

Szobadisz festéseket
saját rajzaimmal elő-
állítok.

ÉRTESÍTÉS.

Legmodernebb és leg-
újabb sablonokkal vál-
latok a legegyszerűbb
munkát.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudására hozni, hogy
Jókai Mór utca 139-ik h.-szám alatt, Engel Izidor ur saját házában szoba-
festő- és mázoló műhelyt nyitottam.

A mai modern kornak megfelelő szoba-, disz, templomfestés, mázolást,
aranyozást, továbbá selymekre, mindenféle előrajzolást és festést elvállalok,
ugyszintén ruha- és más egyéb himzésekre előrajzokat készítek. Arra törek-
szem, hogy a nagyérdemű közönséget munkámmal mindenféle tekintetben
kielégítek. Szives pártfogását kérve a nagyérdemű közönségnek

maradtam kiváló tisztelettel

Ugyanitt egy tanuló
is felvétetik.

Weisz Sámuel
szobafestő, mázoló és aranyozó.

Olcso és megbízható
kiszolgálás.

Legn. kiüint. Arany államérem Nürnberg 1906.

Globus
Fémfiszítókivonat

jobban tisztít
mint minden-
féle más.

Fémfiszítószer.

Legn. kiüintés Grand Prix St. Louis 1904.

Eladó ház.

A Gróf Csáky Albin-utcá-
ban II. kerület 81. szám alatt
lévő ház

szabad kézből

eladó. Értekezhetni lehet a
tulajdonosnál. 4—6

özv. Springel Györgyné 22
hold földje tanyaépülettel eladó.
Értekezni a tulajdonossal II. k.
400 szám alatt lehet.

**A polgári leányiskolából kike-
rült 9 darab vaskályha B á r á n y
Béla vaskereskedőnél jutányos
áron kapható.**

Hirdetmény.

Szarvas nagyközség előjárósága
részéről alólirottak felhívjuk a 1887,
1888 és 1889 években születelt állítás
köteleseket, hogy az 1910. évi soro-
zásra vonatkozó jelentkezéseket a fo-
lyó évi november havában a katona
ügyosztálynál annál is inkább el ne
mulasztják, mert azon állítás kötelesek
kik jelentkezéseiket elmulasztják a tör-
vény értelmében szigoruan büntettni.
fognak.

Szarvason, 1909. évi szept. hó 28.

Az előjáróság nevében:

Jeszenszky Frigyes,
jegyző.

Kovács János,
bíró.

Ruhát, kelmét, csipkét

fest tetszés szerinti színre vagy vegyileg tisztít

Süveges János

5—10

kelmefestő és vegylisztító Szarvason

Óra-, ékszer- és látszer üzlet.

Van szerencsém a n. é. közönséget tisztelettel értesi-
teni, hogy Szarvason a Fő utcán, Réthy-féle házban,
(Holéczy Gusztáv üzletével szomszédságban)

óra, ékszer és látszer fióközletet nyitottam.

Főüzletem Orosházán a legnagyobb forgalomnak
és kitűnő hírnévnek örvend.

Ugyanazon módon, ugyanazon pontos elsőrangú
kiszolgálással óhajtom Szarvas közönségének szakmám-
beli szükségletét is kielégíteni, mint azt az orosházi
főüzletemben teszem.

Ennek szives tudomásul vétele után kérem Szarvas
b. közönségének kitüntető pártfogását.

Kiváló tisztelettel

3—10

özv. Leszich Kálmánné.

Van szerencsém a mélyen tisztelt hölgyközönség becses tudomására
adni, hogy az őszi és téli szezonra

női és gyermek model kalapjaim

megérkeztek és dus választékban állanak a m. t. vásárló közönség
rendelkezésére. — Kérem kitüntető pártfogásukat.

Petricz Emma divatárúsnő.

A mezőturi határban (Csergettű dűllő)

95 hold I-ső minőségű szántóföld,

teljesen ujjomnan épített gazdasági épületekkel előnyös feltételek
és ár mellett **eladó.** — Bővebbet: Robitsek Soma

3—3

fakereskedőnél, Szarvas.

Alapított 1880-ban.

Telefon szám : 16.

S Á M U E L A D O L F

könyvnyomdája, könyvkötészete, könyv-, papir- és írószerkereskedése

S Z A R V A S O N, Beliozey-ut 9. szám. (Saját ház.)

Könyvnyomdában

mindennemű könyvnyomdai munkák, u. m.: bál meg-hívók, eljegyzési és esküvői értesítések, névjegyek, üzleti kártyák, levélpapír és borítékok, számlák, falragaszok, körlevelek és gyászjelentések pontosan és jutányos árak mellett készíttetnek.

Könyvkötészetemben

mindenféle könyvkötészeti munkák egyszerű és díszes kivitelben a legjutányosabb árak mellett gyorsan és pontosan készíttetnek. Iskola-könyvek a legrövidebb idő alatt köttetnek be.

Olcsó és tartós munka!
Pontos kiszolgálás!

Könyvkereskedésemben

kaphatók az összes helybeli iskolákban használandó tan-könyvek, író- és rajszerek. Énekes- és imakönyvek nagy választékban. Mindennemű papir és írószerek nagy raktára. — Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek.

A „Szarvas és Vidéke“ kiadóhivatala.

R E I S Z M I K S A

BUTORGYÁRA   BÉKÉSCSABA

VASUT-UTCA 1155. ÉS 1156. SZ.

Műasztalos, kárpitos- diszitóműhelyek.

RAJZIRODA.

Telefon: 20. sz.

Telefon: 20. sz.

Saját készítményű teljes

lakásberendezések

állandóan nagy választékban.